

Reisverslag april 2014

“Hij Zelf zal de wereld oordelen in gerechtigheid en over de volken op billijke wijze rechtspreken. De HEERE is een veilige vesting voor de verdrukte, een veilige vesting in tijden van benauwdheid. Wie Uw Naam kennen, zullen op U vertrouwen, omdat U, HEERE, niet hebt verlaten wie U zoeken. Zing psalmen voor de HEERE, Die te Sion woont, verkondig onder de volken Zijn daden. Want hij eist vergelding voor vergoten bloed. Hij denkt daaraan, Hij vergeet het hulpgeroep van de ellendigen niet.”
(Psalm 9:9-13)

We zullen bidden

Met twee volgeladen volkswagenbusjes gingen Hans Breeman, Bram van de Berg en Wim en Ria, weer op reis naar Oekraïne.

Zoals gewoonlijk in elk voorjaar ging de reis via Polen en dan naar midden Oekraïne: Chmelnitski, Vinnitsa en Zjtomir. Veel mensen zeiden de dag voor vertrek nog tegen ons, ook vanwege de spannende situatie in Oekraïne: *“We zullen elke dag voor jullie bidden.”* Die gebeden zijn verhoord, kunnen we achteraf zeggen. Lees maar verder hoe de reis verliep.

Omdat we goed opschoten in Polen, kwamen we vroeg in de avond aan in Debe Wielki, voorbij Warschau, bij het echtpaar Gustav en Maria, in hun woonboerderij. De busjes konden nog in daglicht voor ruim de helft gelost worden. De grote hoeveelheid kleding, beddengoed, matrassen etc. kwam goed van pas, want in de zomer zal er weer een kinderkamp zijn bij hen voor een groep Joodse kinderen vanuit Wit-Rusland. Goed gekleed, met volle tassen, zullen zij weer huiswaarts gaan.

Hoe Joden helpen?

Na een heerlijk diner namen Gustav en Maria de tijd om hun

getuigenis te geven, hoe de Heere hen tot hun huidige bediening geroepen heeft. *“In 1983 begon voor ons als gelovigen te leven wat er met de Joden was gebeurd in de 2^e W.O.*

We lazen in de Bijbel: “Wie Israël zegent, wordt gezegend,” maar we hadden nog nooit een Jood ontmoet. We gingen bidden, weken achter elkaar en vooral op sabbat; “Heere, hoe kunnen we de Joden helpen?” We ontmoetten oude Joodse mensen, gingen voor hen boodschappen doen en knapten begraafplaatsen op. Langzamerhand werd het ons duidelijk dat we voor een plaats buiten Warschau, langs de weg naar Moskou, moesten gaan bidden, om de Joden op weg naar Israël te kunnen helpen. We hebben twee jaar gezocht, nee geld was er niet, maar wel een zuster, Galina, die ook van onze visie in Engeland getuigde. Daar gingen ook mensen bidden voor het project. We vonden deze plek en iemand, die anoniem was, gaf een cheque waarvan we deze plek konden kopen. Maar er was alleen

grond, geen gebouw. Alles hebben we zelf gebouwd, en met eigen handen zorgden we voor bouwmaterialen, want in die tijd was er niets te koop, voor alles moest je in de rij staan, het was 1984/1985.”

Joden opgevangen

We verbaasden ons. Hoe was het mogelijk, zo'n prachtig, groot gebouw, met zoveel kamers, gangen, en een keuken helemaal met eigen handen gebouwd! Zelfs de parketvloer, bestaande uit duizenden stukjes hout, bleek stukje voor stukje als een puzzel ingelegd te zijn. *“Toen alles klaar was, kwamen de Joden. Onze premier Mazowiecki stond de Joden uit Rusland toe via Polen naar Israël te reizen. Gedurende vijf jaren hebben we hier Joden uit Armenië, Oekraïne, Belarus en Rusland opgevangen. We brachten hen 's nachts naar het vliegveld, want Polen houden niet zo van Joden. Ook houden we hier vakantiebijbelkampen voor Joodse mensen. Zij komen hier naar toe voor twee weken rust. Dit jaar komt er behalve de tiengroep ook een groep oudere vrouwen uit Belarus in*

de leeftijd van 70-80 jaar. Ze krijgen hier onderwijs. Ze krijgen allemaal een Tenach Russisch-Hebreeuws en we leggen een stapeltje Nieuwe Testamenten ergens neer. Ze zijn aan het eind van de vakantie allemaal weg. Hier zijn veel Joodse mensen tot hun Messias Jesjoea gebracht."

Tweede Uittocht

Op onze vraag of er nog veel Joodse mensen in het oosten wonen, antwoordde Gustav; "Ja, het zijn er nog miljoenen." We keken verbaasd. "Ja, want ook velen die zich nu niet als Joden beschouwen, zijn dat wel. Bijvoorbeeld in Armenië waren nog maar heel weinig Joden, maar toen er problemen kwamen met Nagorno-Karabach veranderde alles in één dag. Toen werden mensen met maar 25% Joods bloed opeens beschouwd als "jullie Joden, kijk eens wat jullie gedaan hebben." Ja er zijn in alle steden nog veel meer Joden dan iedereen denkt."

We spraken samen nog verder (in

Bijbels wortels en een nog te verwachten grote uittocht. "Wanneer vliegvelden worden afgesloten in oorlogssituaties zal de eerste stap om het Noorderland te ontvluchten via Polen zijn." zo voegde Gustav nog toe. We baden samen over dit onderwerp, de Tweede Uittocht, en voor elkaars bediening. Gustav en Maria gaven aan in de herfst graag een keer naar Nieuw-Lekkerland te komen.

Ternopol

De volgende dag reden we verder naar het oosten. De grens met Oekraïne staken we over ter hoogte van L'vov. Het was heel rustig, het kostte ons minder dan een uur om beide kanten van de grens over te

werken. We maakten kennis met de werkers daar. We zagen de beveiligde ramen, die door St. Roehama bekostigd zijn en spraken over hulp in de toekomst. Ook in Ternopol zullen we drie Joodse gezinnen/personen gaan sponsoren; De namen en hun gegevens zullen ons later toegestuurd worden.

God danken

Onderweg naar Chmelnitski hoorden we een vreemd geluid onder het busje. We besloten om zo gauw mogelijk te stoppen bij een benzinepomp. Die was gelukkig vlakbij. De reactie van de pompbediende was: "Wij hebben geen mogelijkheden maar kijk, daar is een autogarage!" Hij wees naar een gebouwtje op 50 meter afstand. Vanwege een feestdag (Maria ontvangenis) werd er niet gewerkt, maar de garagehouder en zijn zoon waren wel aanwezig. Nadat de VW boven een put gereden en geïnspecteerd was, zei de vader tegen ons: "Jullie mogen God wel danken, het heeft maar een haar gescheeld of het was goed fout gegaan. De zoon was in staat een tijdelijke reparatie te doen: "In Chmelnitski moeten jullie zo gauw mogelijk naar een garage en... langzaam verder rijden." We waren heel blij en reden de overige 40 kilometer, maar nu in lager tempo. In Chmelnitski kon de bus dinsdagmorgen gelijk naar een garage gebracht worden. Na 2 ½ uur was de reparatie gedaan.

het Russisch, dat zij beiden goed bleken te kennen) over de verwachte Tweede Uittocht. Zowel Gustav Scheller (boek 'Operatie Exodus' als ook Steve Lightle (boek 'de Tweede Exodus') waren ooit te gast in dit bijzondere huis. Wij vertelden van de vele christenen in Nederland met dezelfde visie m.b.t. terugkeer naar

steken. Toen haastten we ons naar Chmelnitski. De weg was op sommige plaatsen erg slecht, we moesten soms al laverend onze weg vinden. Onderweg zouden we ook de plaats Ternopol aandoen. We brachten daar een kort bezoek aan het Chesed kantoor daar. Ternopol is nu de vierde provincie waar we

Blinde Boris

Het eerste bezoek dat we deden was bij Boris Dosjelevski. Deze blinde man is sinds juli 2012 weduwe. Hij mist zijn vrouw erg, maar is heel dankbaar voor de aandacht en hulp die hij krijgt. Boris schreef onlangs een ontroerende dankbrief aan St. Roechama. Boris vertelde hoe hij dat deed: *“Ik nam de woorden op, op een cassette, en mijn dochter Galina heeft de woorden geluisterd en opgeschreven.”* Als een soort antwoord op zijn brief kreeg Boris pas nog weer kaarten met bemoedigingen uit Nederland. *“Galina leest de kaarten altijd aan mij voor.”*

Hij maakte zich erg bezorgd om zijn dochter; *“Galina vliegt vandaag naar Israël. Haar zoon Sergey heeft een zoon gekregen. Hij woont met zijn vrouw uit Azerbeidzjan nu al drie jaar in Israël. Ik hoop dat Galina veilig terugkomt.”* Boris' kleindochter Katja blijft gelukkig thuis. De thuiszorghelpster komt vijf dagen in de week, maar heeft niet veel tijd om een gesprek met Boris te houden, maar zei Boris: *“Eén keer per maand komt er iemand, via het programma Soera, voor een fijn gesprek. Verder luister ik naar de radio voor informatie, maar ook wel naar cassettebandjes.”* Dit laatste bracht ons op het idee, om naar cassettebandjes met de Bijbel in het Russisch te gaan zoeken. We spraken over Pesach en het lam, dat heen wijst naar Jesjoea, het lam van God dat de zonde van de wereld wegdraagt. In gebed legden we ook Boris' zorgen bij de Heere neer. Daarna zongen we “Ose sjalom” voor hem en gaven het boek “Onze God is groot”. Galina kan het aan hem voorlezen, wanneer ze terug is uit Israël. Het afscheid was ontroerend. Boris raakte ons

allemaal aan en voelde Wims baardje.

Fantastisch

Voor de 20-jarige Dennis Vavrenjoek had de sponsor een pakketje mee gegeven. Hij is bij zijn oma in huis, zijn moeder overleed toen Dennis acht jaar was, zijn vader was toen opnieuw getrouwd en kijkt helemaal niet naar Dennis om. Zijn oma zorgt heel goed voor hem. Zij is heel blij met de hulp van Roechama, omdat zij samen moeten leven van haar lage pensioen. Dennis moet nog een jaar studeren. Hij doet een studie aan de economische handelschool, specialisatie voeding. Op de vraag of hij een eigen business wil beginnen, antwoordde hij: *“Dat zou fantastisch zijn!”* En op de vraag wie de studie betaalt, antwoordde hij: *“Het geld van de sponsor gaat naar de studie, maar ik werk ook zelf.”* Oma Clara voegde toe: *“Als je nu krediet neemt word je slaaf van de bank.”*

Op onze vraag hoe Clara's ouders de oorlog overleefden als Joden, antwoordde zij: *“Mijn vader vocht in het leger en mijn moeder was geëvacueerd. Toen mijn vader na de oorlog op zoek ging naar zijn familie vond hij niemand meer.”* Het pakket en een brief met foto's van de sponsor gaven we aan hen. Daar waren ze zo blij mee. Bovendien gaven we ook nog een stuk kaas, een pak stroopwafels, een nieuwe handdoek, een schilderijtje met de Bijbeltekst uit Jesaja 41:14 en twee boekjes; “Velik Bog Nash”, “Onze God is groot” en een boekje met “Messiaanse getuigenissen” lieten we bij hen achter.

Bijna niet ademen

Op het kantoor van Chesed spraken we met de directeur Igor. Hij

vertrouwde ons toe, dat hij het werk bijna niet meer aan kan: *“Ik kan bijna niet meer ademen, zoveel mensen vragen om hulp, er zijn problemen met de regering en in de economie. Dagelijks komen mensen huilend bij ons. De stroom is afgesloten omdat ze niet konden betalen of ze hebben geen geld voor voedsel. Kunnen jullie daar trouwens geen sponsors voor vinden,*

zodat we voedselpakketten uit kunnen delen.” bedacht hij opeens. *“Het is zo moeilijk. Een week geleden is een Joods gedenkmonument beklad met o.a. een hakenkruis. Vandaag wordt er al aan de reparatie gewerkt. We willen laten merken dat de Joodse gemeenschap leeft.”*

Chesed Besht heeft 150 mensen in heel de regio aan het werk: *“In heel Oekraïne zijn 1260 medewerkers op alle Cheseds kantoren.”* Sprekend over het maken van Aliya zei Igor: *“Er zijn heel veel gemengde huwelijken en er zijn ook heel veel mensen alleen, zij kunnen niet gaan. Jullie zijn bij de blinde Boris geweest. Hij heeft 45 jaar met een Joodse vrouw geleefd. Zij is gestorven, hij is niet Joods. Natuurlijk blijven we hem helpen, maar naar Israël gaan kan hij niet.”* Igor complimenteerde de Stichting: *“We krijgen ook andere hulp, maar de mensen die door jullie geholpen worden zijn heel dankbaar. Jullie veranderen de mensen. Zij begrijpen ook dat ze niets terug hoeven te doen voor deze liefde.”*

Wapens kopen

Igor, die ook politiek actief is, vertelde dat hij rond de tafel gezeten heeft met de twee rechtse partijen; Pravi Sector en Svaboda. Hij heeft ze laten ondertekenen dat ze de

Joden geen kwaad willen doen. “Ze hebben allemaal ondertekend, alleen de burgemeester van Ternopol, die zelf van de Svaboda partij is, wilde het niet. “Alle Joden moeten van het geld van sponsors maar wapens kopen om het land te verdedigen, zo sprak hij.”

De Israëlische consul is gekomen; “Israël heeft vliegtuigen klaar staan om direct zoveel mogelijk Joodse mensen naar Israël te brengen.”

Igor vroeg ook nog of we nog een vader met een zoon wilden sponsoren. We hebben met Oleg bij het gebouw kort even kennis gemaakt.

Groot drama

Daarna zouden we samen met de directeur zelf op bezoek gaan bij Galina Lebedinskaya. Igor was ook nog niet bij haar geweest sinds zij met haar twee zonen naar het platteland verhuisden. Via een brief had Igor ons al om hulp voor hen gevraagd. Galina is een intelligente vrouw, met kunstzinnige gaven van muziek en schilderen. Ze heeft al heel veel meegemaakt; een groot drama. Ze werd geboren in 1947 in een familie van leraren. Al de familie van haar vaders kant werden door de nazi's vermoord. Galina's vader overleefde op wonderbaarlijke wijze. Galina trouwde met een militair en ze kregen twee zonen; Vyacheslav (1969) en Dmitry (1977). In de moeilijke jaren van de perestrojka werd haar man op klaarlichte dag beroofd en vermoord; hij had zojuist achterstallig loon ontvangen. Na dit verdriet stierf ook haar moeder. Haar vader was al gestorven. Ze kwam zonder werk, er was geen geld om het gezin te voeden, Galina werd twee keer zo mager. Haar jongste zoon kreeg een

ernstige vorm van diabetes, medicijnen konden alleen op krediet worden gekocht.

30.000 schuld

Om de schulden af te betalen moest Galina haar flatje in de stad verkopen en zij hoopte op het platteland in eigen levensonderhoud te kunnen voorzien. Maar dat bleek moeilijker dan gedacht; er waren constant investeringen nodig en geld voor o.a. brandhout. De oudste zoon, die getrouwd is, heeft geprobeerd in Transkarpatië geld te verdienen, maar veel bleef er niet over van de verdienste door oneerlijkheid van werkgevers en de onstabiele situatie in het land. De jongste zoon kon en kan alleen thuis wat hulp bieden.

Een kleine lening werd gesloten om steenkool en brandhout te kopen. De bank verleidde hen tot steeds een nieuwe lening omdat deze zeer succesvol zou terugbetalen. Maar ze werd bedrogen. Deze lening is uitgegroeid tot een onmogelijk

bedrag van 30.000 Grivna. Het hele pensioen van Galina gaat elke maand direct naar de bank.

Als Stichting besloten we haar te helpen zodat ze van haar schulden af kan komen. Igor wil echter eerst een rechtszaak tegen de banken aanspannen, omdat zij ongehoorde hoge rente vragen, waardoor het krediet nog steeds oploopt. Igor zei; “Maar zij is bang, bang voor haar rechtszaak en bang voor de omgeving, dat ze haar er op aankijken.”

Om de tuin leiden

We reden ruim twintig minuten over slecht onderhouden wegen naar Galina's huisje, in een dorpje. We werden warm ontvangen door Galina en haar zoon Dima, die eerst wat onwennig was. Galina is een getekende vrouw, met nog maar een paar tanden in haar mond. Ons viel gelijk een “Christusbeeld” op, aangebracht tegen de deur van de schuur, goed zichtbaar vanaf de

straat. Galina fluisterde: *“De buren maken mij uit voor Zjied (scheldwoord voor Joden) daarom hebben we dit gedaan, om hen om de tuin te leiden.”*

De koelkast bleek leeg, toen we daar toevallig een blik in konden werpen. In de kamer stond een groot schilderij op een paar stoelen met palletjes verf ervoor. Galina is bezig aan een schilderij voor het Joodse museum op verzoek van Igor. Het schilderij was nog niet helemaal af. Het toonde op indrukwekkende wijze de samengedreven Joodse mensen, die op het punt stonden gedood te worden.

Leven zonder blijdschap

We luisterden naar het verhaal van Galina over haar moeder en keken naar de voor haar zo waardevolle foto's van haar grootvader en – moeder en zusjes van haar moeder en neefje Micha. Haar moeder kreeg de foto's overhandigd, toen zij vlak voor de dood van hen allen na veel aandringen op bezoek mocht in het ghetto. De opdracht die Galina's moeder erbij kreeg was: *“Marousja, bewaar ze tot ik weer terugkom en zo niet, vertel alles over ons, als je in leven blijft, en kus alle familieleden.”* Toen we haar vroegen of ze op het schilderij ook bij sommige mensen echt gedacht heeft aan haar familieleden, antwoordde ze bevestigend: *“Ja, dit is mijn grootvader en dat mijn grootmoeder en dat is Misja, er was geen foto van hem, maar ik wist dat hij het meest leek op zijn moeder Ida, die erachter staat.”* zo wees Galina aan. Het maakte diepe indruk op ons. Wat een verdriet! Galina voegde er nog aan

toe: *“Mijn leven is zonder blijdschap, ik heb met niemand contact, voor de mensen hier ben ik een vreemde vrouw, ik zeg ze gedag, meer niet...en toch ik hou van mensen om me heen.”* Even later bij het weggaan zien we toch blijdschap. Igor stelde haar gerust, hij beloofde het in de rechtszaak voor haar op te nemen en wij beloofden hulp bij de aflossing van de schuld en we hebben toegezegd voor haar ook een sponsor te zoeken.

Ze nam de cadeautjes en het boek de Schuilplaats en de zaden voor de tuin graag aan. Dima toonde ons nog zijn voeten, zij waren gezwollen en zagen donkerrood, bijna zwart. We waren het er over eens hier moest gauw wat aan gedaan worden. Directeur Igor was zelf ook geraakt, en hij liet er geen gras overgroeien wat betreft het bieden van hulp. De volgende dag zei hij ons: *“Ik heb Dima gelijk naar het ziekenhuis gestuurd.”*

Voor deze voorstelling liepen we over het plein, voor het gebouw dat tijdens de revolutie, 40 dagen eerder, ook bezet was. De honderd 'helden' worden herdacht, hun foto's waren opgesteld rondom een standbeeld. Tot onze verbijstering hing boven aan het gebouw naast de vlag van

Oekraïne ook de rood-zwarte vlag van de ultrarechtse partij, “De Rechtse Sector.” We merkten dat het ook Igor verontrustte.

Rood-zwarte vlag

We waren door Igor uitgenodigd voor een theaterstuk. Een voorstelling die gegeven werd door kinderen van alle scholen in Chmelnijski. Het verhaal uit een boek over een Poolse Joodse jongen werd gespeeld. Het was heel indrukwekkend. Een kleinzoon van de schrijver bedankte aan het eind alle jongeren die hadden meegedaan.

Zuinig op de kaarten

We bezochten in de avond nog verschillende ‘oude bekenden’ Inna en Hanna Krivoelja. Inna had Ria zelfs in Nederland al gebeld met de vraag of we, al was het maar vijf minuten, langs wilden komen: *“Het betekent zoveel voor ons, en mijn zus is soms wat depressief, al spreken jullie maar twee woorden het zal haar zo'n goed doen.”*

Op bezoek merkten we pas echt wat de aandacht uit Nederland betekent. Vol trots lieten ze de kaarten met teksten en lieve woorden zien die ze gekregen hadden: *“Op verjaardagscadeautjes ben ik niet zo zuinig als op deze kaarten.”* Ze

vroegen ook naar hun sponsors. Hanna komt niet meer buiten: *“De telefoon is haar vriend, ze belt en belt, zelfs een klasgenootje, die nu in Rotterdam woont, belt haar regelmatig,”* zo zei Ira: *“Van jullie geld betalen we de vaste lasten en ook de magnetron hebben we ervan gespaard.”* Ira legde ook nog een verzoek bij Ria neer: *“Mag ik af en toe even bellen? Al is het maar één keer per half jaar.”*

We sloten af met een lied en met wat te delen over de betekenis van Pesach en baden voor beide ongetrouwde zussen.

Behandelen met water

Ondertussen had Jefim Noedel al twee keer gebeld naar de zussen: *“Komen ze nu naar mij toe?”* Gelukkig woont hij maar één flat verder, we waren zo bij hem. Jefim, die door een ziekte in de wervelkolom alleen maar kan liggen en staan, werkt al 20 jaar niet meer. Bovendien heeft hij ook prostaatanker. We proberen hem te helpen met geld voor de medicijnen. Jefim vertelde: *“Als je medicijnen nodig hebt, eerst betalen. Als je een spuit nodig hebt, eerst betalen. Als je niet betaald, behandelen ze je met water.”* Jefim moest een paar weken geleden een kleine operatie ondergaan. Toen hij klaar was, kwam de bestelde taxi niet en kwam Jefim ongewild opeens langs het oproer: *“Ik hoorde schieten, twee mensen overleden en drie of vier raakten gewond. Ik durfde haast niet te lopen, ik wist ook niet wie een bandiet was en wie niet. Ik heb drie uur gelopen met mijn stokken en een brood dat ik gekocht had.”* Het

bezoek kon niet te lang zijn, want Sofia wachtte al een uur op ons. Dus deden we een gebed, en gaven nog wat cadeautjes.

Niet terug schelden

Igor had ons al verteld dat Chesed bezig is met een reparatie bij Sofia en haar zoon Sasja. De bovenburen houden zich bezig met het destilleren van wodka. Het ging een keer fout, zodat er heel veel water lekte, zo langs de muren en door het plafond van Sofia's flat. Deze waren beschadigd, maar worden nu hersteld. We gaven Sasja meer dan 60 mobieltjes, die hij repareert en verkoopt. Daar verdient hij zijn boterham mee. Hij ging er direct mee aan de slag. We kregen een heerlijke maaltijd voorgeschoteld en genoten van elkaars gezelschap. Voor Sofia betekende dit bezoek zoveel. Ze skipt met Ria en zag al maanden naar het bezoek uit. Ze was zo bang, temeer omdat de bovenbuurvrouw haar uitgescholden had voor Zjied, toen zij melding maakte van de lekkage: *“Ria heeft mij toen gezegd niet terug te schelden, maar het in Gods handen te geven. Ik vond het wel moeilijk, maar heb wel naar haar geluisterd.”*

Ook bij haar lieten we het prachtige schilderijtje met de tekst: *“Wees niet bevreesd...Ik help u,...uw Verlosser is de Heilige van Israël”* achter. De eerste echte bezoekdag was gelijk een hele lange en zware. Vermoed zochten we ons bed op.

Kinderkunstwerken

Al heel vroeg vertrokken we de volgende morgen naar Kamjanets Padolski, 100 kilometer ten zuiden

van Chmelnitski. Ook daar heeft de Stichting twee geadopteerde gezinnen, die we zouden bezoeken. Na een prachtige rit over glooiend landschap en bij mooi weer kwamen we aan in Kamjanets Padolski. Deze plaats ligt niet ver van Moldavië en ook niet ver van Transnistrië, het gebied waar in de oorlog zo onnoemelijk veel geleden is door de Joden en honderdduizenden omgebracht werden.

Het hoofd van dit bijkantoor van Chesed is Rita, een zeer toegewijde vrouw. Vol enthousiasme toonde ze ons in het knusse gebouwtje het vele kunstzinnige kinderwerk, meestal

gemaakt van eenvoudige materiaal, meest papier en karton: *“Soms worden we uitgenodigd om in het stadscentrum een tentoonstelling te houden met alle kunstwerken,”* vertelde Rita vol trots.

Jezus Joods

Ons eerst bezoek samen met Rita ging naar Tatjana Makrojsova en haar man, Anatoli, die herstellende is van een insult. Tatjana is een ernstige diabetes. Haar ene been is tot aan haar knie geamputeerd: *“Ik heb een half jaar in het ziekenhuis gelegen, het moet nog verder genezen.”* Tatjana is een moedige vrouw en in haar situatie nog zo dankbaar: *“Ik wil graag de naam en het adres van de sponsor hebben, ik wil hen bedanken. Ze zijn niet-Joods en dan toch ons willen helpen!”* Vol dankbaarheid zei ze: *“Wij zijn al 58 jaar samen, mijn man helpt mij bij het opstaan, terwijl hij zelf hulp nodig heeft.”* Tatjana is geboren 30 kilometer van Chmelnitski, haar man echter dichtbij Vladiwostok, helemaal in het oosten, omdat zijn

vader in het leger diende. Het leger bracht hem naar West-Oekraïne; hier ontmoetten zij elkaar. *“Wij waren erg arm, maar Anatoli gaf daar niet om. We hebben een zoon gekregen, die nu 54 jaar is, maar hij kan ons ook niet helpen, hij heeft zelf niets. Onze halve pensioen gaat naar de huur voor de flat”*

In het gesprek bleek dat ze ook schulden hebben moeten maken: *“Elke dag gebruikte ik een tas met medicijnen, we hebben 25.000 Grivna aan medicijnen uitgegeven.”* Anatoli zou eigenlijk een operatie moeten krijgen aan één oog. Op de vraag wat dat zou moeten kosten, antwoordden ze: *“Zo’n 6000 Grivna (nu ongeveer €400,-)”* Wellicht kunnen wij iets doen...

Tatjana was ook de hulp van Rita en de thuishulp zo dankbaar en ze drukte ons op het hart Igor te bedanken. Rita voegde er aan toe: *“Ja, dat hij sponsors gevonden heeft, die willen helpen.”*

We konden ook nog over Jesjoea spreken, omdat Tatjana aangaf; *“Wat was Jezus? Toch ook Joods?”* We gaven Tatjana het boek de Schulplaats en het schilderijtje met Bijbeltekst en de tas met overige cadeautjes.

Ik werk per uur

We bezochten daarna ook Sasha Kiertsman, die bij zijn vader woont. Hij werd geboren in 1987 op 10 november. Hij is nu dus 26 jaar. Zijn moeder overleed 10 jaar geleden. Daarna heeft Sasha zijn studie programmeur in Zitimir op de Joodse school niet meer af kunnen maken, want zijn vader, Alekse, is invalide door een insult en heeft verzorging nodig. Alekse vertelde dat hij in het ziekenhuis gelegen

heeft, maar dat hij daar weg is gegaan omdat hij de spuiten niet kon betalen.

Een fulltime baan is voor Sasja niet mogelijk. Hij verdient wel wat geld met het herstellen van computers: *“Ik werk per uur.”* Ook helpt hij als vrijwilliger Chesed; hij repareert en installeert computers voor hun kantoor. Ook nu hadden we weer twee computers bij ons en de sponsor had een pakket meegegeven,

waar hij erg door verrast was.

We losten wat spullen bij het kantoor en reden toen terug naar Chmelnitski. We hadden nog meer bezoeken af te leggen.

Twee gezinnen

Het echtpaar Zilberman wachtte al op ons. Jefim werd 15 jaar geleden al ziek. Acht jaar geleden werd kanker vastgesteld. Hij kreeg acht chemokuren; *“De laatste krijg ik nog dit jaar.”* Het echtpaar Zilberman is al 41 jaar getrouwd, zij hebben een zoon en een dochter, die ook allebei weer respectievelijk een zoon en dochter hebben. Zij heeft een zus en een broer in Israël wonen. Hun ouders overleefden de oorlog op verschillende manieren: De één werd geëvacueerd, de ander in het leger en een derde zelfs in het getto van Vinnitsa.

Daarna gingen we naar een jong gezinnetje, waarvan zowel de man, Alexander, als de vrouw, Olja, niet lang geleden hun baan verloren. Het is nu niet goed mogelijk voor hun kinderen Anna en Valeri te zorgen. We boden hen hulp aan zolang het nodig is. We gaven ook hier het boek de Schulplaats en de tas met cadeautjes.

Ik ga sterven

Nog twee bezoeken legden we af. Het eerste bezoek was bij Valentina Samkov. Haar man is ruim een jaar geleden overleden. *“We hadden ons 45 jarig huwelijk nog gevierd. Zes jaar is hij ziek geweest, maar hij werd niet magerder. Hij ging 3 januari (2013) naar het ziekenhuis en 12 januari was hij weer thuis. Vijf dagen later zei hij zelf: ‘Ik ga sterven, laat Dennis (de kleinzoon in Israël) komen. Ze hebben elkaar nog gezien. De laatste avond zei hij: Deze nacht ga ik sterven, vergeef me Valya, ik ben geen engel geweest. Bel nu 1-1-2, ik ga rusten. En zo is het gebeurd.”*

Valentine heeft nog het verlangen om gezond te zijn: *“Geve God gezondheid, zodat ik naar het bos kan om paddenstoelen te plukken. Ik ben een Russin, mijn ouders, opa en oma, iedereen plukte daar. Ik heb het ook aan mijn dochter geleerd.”*

We kregen het aangrijpende verhaal te horen van Valya's jeugd, hoe ze op zevenjarige leeftijd al geen vader en moeder had en in het weeshuis niet te handhaven was; *“Ik ben een keer, toen ik beledigd was, weggelopen en heb een week in het bos geleefd.”* Valya heeft ook een groot verdriet te verwerken gekregen, haar zoon stierf toen hij 22 jaar was. Hierover wilde ze liever niet praten. Ze wilde wel graag dat we voor haar gezondheid baden en ook dat zij weer in staat zal zijn naar

het bos te gaan. Dit deden we en we gaven haar de tas met cadeautjes, het schilderijtje en het boek "Onze God is groot." met prachtige korte verhalen die de waarheden van Gods Woord zo duidelijk maken.

Geloof eenvoudig

Het laatste bezoek op deze dag was bij Mark Boltman, 84 jaar, wiens vrouw vorig jaar overleed, na lang ziek geweest te zijn: *"We hebben 57 jaar samen geleefd."* Mark heeft acht maanden in Israël gewoond, maar het lukte hem niet zijn Russische vrouw over te laten komen. Hij keerde toen zelf terug. Hij heeft er nog steeds spijt van dat hij niet geluisterd heeft naar mensen die zeiden: *"Neem gelijk je vrouw mee."* Mark heeft een dochter in Rusland, die ook kanker heeft en nog een dochter vlak in de buurt, die een gezinnetje heeft. Mark toonde ons zijn 'natuurlijke medicijnen' een doosje met tarwe dat net ontkiemt; *"Hiervan neem ik elke dag een lepelje, dat is zo goed tegen kanker. Ik heb zelf ook kanker gehad, maar in Israël hebben ze me gecontroleerd, ik ben helemaal schoon."*

Toen begon hij over de boeken die hij gekregen heeft bij de vorige bezoeken (De Schuilplaats en Waarom ik?): *"Deze boeken hebben me veel gedaan. Ik geloofde dat er een kracht moet zijn, die aanwezig is en ons lot verandert. Die boeken zijn zo goed; zij leggen het geloof zo eenvoudig uit. Wij kunnen God niet zien, maar God bestaat."* Daarna pakte hij zijn Sidoer en zei; *"Elke morgen lees ik een uur lang de gebeden."* En hij las een paar

gebeden in het Hebreeuws ons voor. We zongen het lied 'Ose sjalom' en gaven Mark weer twee boeken. We zien elke keer weer dat de boeken effect hebben in de levens van mensen. Prijs de Heer.

Dennis en zijn oma

We losten de busjes bij het kantoor van Chesed en ontmoetten ook de vrouw van Igor, Sveta, en zijn dochter Sabine, die o.a. in Groningen gestudeerd heeft. We namen afscheid en hadden nog een halve vrije avond met elkaar.

De volgende morgen vertrokken we naar Vinnitsa. Eerst gingen we bij Koen en Ira langs en bezochten daarna twee gezinnen. De moeder van Dennis Yatsina, die een erfelijke spierziekte had, is een paar maanden geleden overleden. Nu heeft hij alleen zijn oma nog. Oma Natalja was erg verdrietig: *"Ze lag altijd naast me. Ook die avond. Het was heel moeilijk. Het ging niet goed. Toen de eerste hulp kwam, ...je weet ze kon al niet meer praten, was ze*

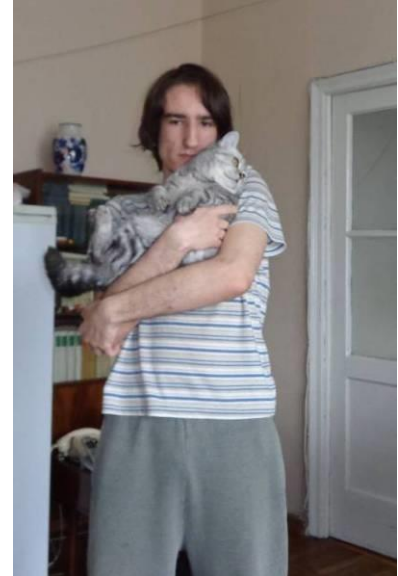

eigenlijk al gestorven."

Toen oma Natalja, die echt jaren ouder leek geworden, over kleinzoon Dennis begon kreeg ze weer wat glans op haar gezicht: *"Dennis heeft zich heel goed gehouden. Hij helpt zoveel hij kan, maar hij is de hele dag op school. In juli gaat hij met een groep muzikanten naar Duitsland, hij kan niet thuisblijven."*

We herinnerden elkaar eraan hoe Dennis acht jaar geleden van ons zijn eerste gitaar kreeg en dat hij op de muziekschool ging (na aandringen van Ira) en daar de beste van allemaal was en daarom gratis verder mocht leren. Zijn vader, die in 2000 scheidde van zijn moeder, werkt niet en doet niets voor Dennis. We troostten oma en baden om troost voor haar. En we beloofden haar op de gebedslijst te plaatsen.

Viktor zonder moeder

Ook het volgende bezoek was bij een jongen, wiens moeder Elena niet lang geleden ook was overleden; Viktor van 20 jaar, die leeft bij zijn oma van 84, die toevallig niet thuis was. Toen we acht jaar geleden kennismaakten met het gezin, had

Elena al suikerziekte en moest ze vijf keer per dag spuiten. Ze was aan één oog blind. Viktor, die alleen thuis was, vertelde dat zijn moeder aan een infarct was overleden. Viktor herinnerde zich nog de boottochten die we een paar keer maakten op de rivier, waar zowel hij als zijn oma en moeder bij waren. Viktor vertelde dat hij bijna klaar is op het instituut voor grafische studie; *"Ik maak in mijn vrije tijd op de computer 3D tekeningen op bestelling."*

We spraken met Viktor over de politieke situatie en ook over Gods beloften van terugkeer. We bemoedigden hem en gaven hem een boek met getuigenissen van Joodse mensen hoe zij Messias Jesjoea vonden.

Vader en zoon

We haalden Ira op en gingen met haar eerst naar de familie Morgoliz, die bestaat uit vader Valery (1947) en zoon Arkady (1994) Vader lag te slapen, die hebben maar niet wakker gemaakt. Beiden hebben zij een verstandelijke beperking, vooral de vader. Hij is ook nog eens heel zwaar en komt niet buiten, ze wonen op de vierde verdieping van een oude flat zonder lift. Arkady heeft

een hazenlip, waardoor het praten moeilijk was. Maar hij begreep alles. Hij is degene die kookt en het huishouden doet. Arkady's moeder is al lang geleden overleden. Omdat Chesed alleen via een kinderprogramma tot de leeftijd van 18 jaar hulp kan bieden, is St. Roechama gevraagd steun te bieden, nu Arkady 19 jaar is. Samen krijgen de mannen 1600 Grivna pensioen per maand (€ 100,-)

De geur in de kamer, met alleen een klein tafeltje in de hoek, een bed en een oude, lege kast, was ondraaglijk. Hoe kunnen ze hierin leven? We gingen nog met Arkady op de foto en lieten nog een sporttas met leuke spulletjes en een boek achter. We waren het erover eens dat extra hulp hier zeker meer dan welkom is.

Gevonden in schuur.

Daarna gingen we naar een gezinnetje in een buitenwijk van Vinnitsa: Michaël, Galina en hun dochtertje Ivanka. Deze familie is gevonden door het Joods Agentschap in een huis dat meer een schuur was.

Galina, is geboren op 22 juli 1967 in de provincie Zjtomir, maar verhuisde later met haar ouders naar Vinnitsa. Ze leefde met haar eerste man en had twee dochters van hem, een tweeling. Later werd er nog een dochter geboren. Galina's financiële situatie was zo slecht, dat haar dochtertje in een weeshuis in Irpin terecht kwam, vlakbij Kiev. De tweeling werd geadopteerd.

Michael, geboren 7 juli 1959, is de tweede man van Galina en samen hebben zij een dochter, Ivanka, die geboren is op 12 december 2006. Galina kan niet werken, ze is heel zwaar. Michael had een baan bij een snoepfabriek, hij deed het technische werk en reparaties. Maar hij verloor zijn baan en werkt nu af en toe als er ergens werk is.

Tot voor kort huurden ze een heel oude plaats, naast een kippenhok. Het "huis" had een kleine kamer en een kleine keuken. Het was heel vochtig, met schimmel op de muren. Daardoor was Ivanka heel vaak ziek. Galina wilde wel graag verhuizen, maar ze konden geen huur betalen.

Vreemden nemen je aan

Toen ze een paar maanden geleden hoorden over een sponsor in Holland via Stichting Roechama, waren ze heel blij en begonnen ze direct een andere plaats om te leven te zoeken.

Sinds een paar maanden huren ze nu dit kleine huis en verhuisden daar naar toe.

Galina wil naar Israël, maar ze is pas sinds enige tijd officieel met Michaël getrouwd. De Israëlsche regering zal pas toestemming geven voor emigratie wanneer ze twee jaar getrouwd zijn.

Ivanka ging nooit naar school. Ze probeerden haar naar school te krijgen, toen ze dit gezin vonden. Op de reguliere scholen was geen plaats voor haar vanwege haar achterstand, maar gelukkig wel op de Joodse school. We haalden Ivanka en haar vader op van school en reden naar hun huis. Daar wachtte Galina al op ons, zittend op haar bed. Verschillende keren kwamen er tranen van ontroering: *"Familie heeft je afgewezen, vreemden nemen je aan als familie."* was haar conclusie.

Kaarten gekust

Galina bracht al gauw de kaarten te sprake die ze al uit Nederland gekregen heeft en weer was ze ontroerd: *"Toen de kaarten kwamen heb ik ze gekust en heb ik gehuild."* Galina vertelde ook over haar lichamelijke pijn; *"Door een medische fout bij een operatie zit er een bobbel in mijn rug, waar veel bloed in blijft zitten en waar ik veel pijn aan heb. En ze zeiden nog wel: "We hebben de operatie uitstekend gedaan, maar ze hebben me invalide gemaakt."*

Ondertussen hadden we de zevenjarige Ivanka al zo blij gemaakt; het ene na het andere cadeautje gaven we haar, ze was met alles zo blij, vooral met een ketting,

die eigenlijk voor haar moeder was. Ze kreeg hem van haar moeder om en wilde hem naar school ook om.

We dronken samen thee, zochten in het busje nog meer spullen en kleding die van pas kwam. Het belangrijkste was wel dat we met Galina konden bidden; voor haar rug, voor toestemming voor Aliya en rust en vrede. Het boek van Corrie ten Boom, de Schuilplaats, was ook

zo op zijn plaats.

Geraakt door wat we zagen en hoorden, gingen naar ons hotel terug. Daarna gingen we nog samen met Sergey 'uit eten' in een pizzeria. Voor Sergey, (33 jaar) die helemaal zonder familie is, betekende het opnieuw weer veel.

Kinderen uit de Krim

De volgende dag zou al weer de laatste werkdag zijn. Op het kantoor van Chesed ontmoetten we de directeur. Hij gaf zijn kijk op de hele situatie in Oekraïne: *"We maken ons zorgen, het kan zomaar op een burgeroorlog uitlopen. De verschillen die er zijn tussen de verschillende bevolkingsgroepen wordt door Rusland misbruikt. Poetin roept de Sovjettijd terug."*

Vova vroeg nog om gebruikte katheters, die ze heel goed kunnen gebruiken.

Hij vertelde dat er ook gezinnen uit de Krim in Vinnitsa zijn gekomen. Hoeveel wist hij niet: *"We weten het alleen van mensen die zich tot Chesed wenden om hulp. Maar Tanja, de kinderwerkster weet er alles van."* Zij werd erbij geroepen: *"Er zit juist een oma uit Vinnitsa bij me. Ze vraagt om hulp. Haar kleinkinderen van 5 en 12 jaar zijn bij haar in huis."* We gingen direct naar haar toe. Oma Helena vertelde dat haar dochter en schoonzoon beiden in het leger dienen, als verpleegster en arts. Ze kunnen elk moment uit hun flat op de Krim

gezet worden. De vader van de kinderen is al overgeplaatst naar Zaparozje: *“Drie dagen geleden zijn de kinderen gekomen, Helena van 5 en Karina van 12 jaar. Omdat ze*

vluchtelingen zijn, mochten ze hier wel gelijk naar school. Ze huilen nog veel. Ze kwamen hier aan met alleen de kleren die ze aan hadden.” Dat was het sein voor Hans en Wim om gelijk in het busje te duiken en kleding en andere benodigdheden op te zoeken. Dat lukte. We boden oma, die een oogkwaal heeft en recht voor zich uit helemaal niets kan zien, ook een sponsor aan, zolang het nodig zou zijn. Het was echt een ontmoeting door de Heere geregeld. Prijs Zijn Naam.

Alles zelf meenemen

Daarna gingen we bij Koen en Ira lunchen. We bewonderden hun derde

kindje, een meisje, Eliana. We hoorden van Koen dat de situatie in het oosten van Oekraïne verder dreigde te escaleren. Daarna deden we nog twee bezoeken, als eerste bij Sveta Hochlova. We kwamen als geroepen, net als vorig jaar. Sveta opende haar deur van haar kleine flatje en deed wel gelijk een mondkapje voor: *“Ik ben klaar voor een ziekenhuis opname. Ik moet maandag naar het ziekenhuis om dinsdag geopereerd te worden. Ik ben uit het ziekenhuis gekomen om alles te verzamelen.”* Daarna noemde Sveta op wat ze allemaal

verzameld had: *“Je moet alles zelf meebrengen, een hoofdkussen, medicijnen, wondpleisters, spuitjes, verband, tape, enz. Het is een gynaecologische operatie, helaas moet mijn buik open, het is geen moderne kijkoperatie. Dankzij Roechama heb ik alle inkopen kunnen doen.”* Sveta verwachtte drie maanden niet in haar flatje te kunnen komen (vijf hoog zonder lift): *“Na twee of drie weken in het ziekenhuis, kan ik bij een bekende, waar ik nog samen kinderwerk mee heb gedaan, buiten de stad de hele zomer verblijven.”*

Zo'n mooi boek

Sveta haalde nog even op dat zij als pedagoog voor kleine kinderen een kinderziekte opliep; door een parasiet ging haar buik ontsteken: *“Ik heb van alles geprobeerd, maar het ging slechter en slechter. Met 27 jaar ging ik al met (invaliditeits) pensioen. Ik ben nu 42, maar ik heb, volgens de dokter, de gezondheid van iemand die 75 is.”* Toch ziet Sveta er niet alleen jong uit, maar ook stralend. Zij gelooft in God en leeft in overgave bleek wel. Ze vertelde haar levensverhaal: haar moeder stierf toen ze nog maar zes jaar was, haar vader toen ze twaalf was. Een opa of oma heeft ze niet gekend. *“God kijkt naar mij om. Weten jullie nog? De vorige keer kwamen jullie ook net voordat ik naar het ziekenhuis moest. Jullie gaven mij een boek, (de Schuilplaats) dat vond ik zo'n mooi boek. Het heeft mij zo bemoedigd. Het is een boek met humor. Deze vrouw leefde met God en daarom had ze vrede. Ik heb het boek doorgegeven en die mensen hebben het ook weer doorgegeven.”*

We verwonderden ons dat we juist nu weer bij haar op bezoek waren, een paar dagen voordat ze naar het ziekenhuis zou gaan.

Op onze vraag of ze nooit gedacht heeft naar Israël te gaan antwoordde

Sveta: *“Toen ik nog niet ziek was heb ik geprobeerd de taal te leren, daarna ben ik ziek geworden. Verandering van klimaat is heel erg slecht voor mij.”*

We baden voor Sveta, voor haar gezondheid en de tijd in het ziekenhuis. We verblijdden haar met de tas met cadeautjes maar vooral met drie boeken. Ze zal tijd genoeg hebben om ze te lezen.

Weer trouwen

We reden twintig minuten naar het zuiden, de stad Vinnitsa uit. In het dorpje Pisarivka woont de vijfjarige Rosti (Rostislav) met zijn moeder Anna. Ze wonen bij de ex-man en vader Joera. We haalden Rosti, met ons busje van school. Vorig jaar mei

bezochten we hen ook. Anna overwoog met haar ex-man Joera te verzoenen en naar Israël te gaan. Ook omdat Rosti een oogziekte heeft en ze het niet aandurfden hem in Oekraïne te laten opereren. Het slechte nieuws was dat Rosti nu aan één oog al helemaal niets meer ziet en het goede nieuws was: *“A.s. dinsdag gaan we weer trouwen en over zes weken gaan Rosti en ik, en ook mijn oudste zoon Sasja (17 jaar; uit Anna's eerste huwelijk) naar Israël. Joera krijgt nog geen toestemming, omdat je eerst twee jaar getrouwd moet zijn. Maar hij probeert wel een visum te krijgen, zodat hij in ieder geval een paar maanden bij ons kan wonen.”* Deze boodschap maakte ons ook heel blij.

Vorig jaar baden we met hen om verzoening en mogelijkheden voor Rosti om naar Israël te gaan. Nu kwamen we net een paar dagen voor de bruiloft aan. We gaven Anna een cadeau voor de bruiloft en voor Rosti hadden we gauw wat speelgoed gekocht. We baden voor Rosti, voor zijn ogen en voor het

huwelijk tussen Joera en Anna en gaven nog wat adviezen en namen afscheid. Misschien wel voorgoed.

Twee Pascha's

De sabbat brak aan en we genoten van een sjabbatsmaaltijd bij Koen en Ira, waar ook twee meisjes bij aanwezig waren; zij werkten voor Operatie Mobilisatie. Eén van hen was Nederlandse en beiden vonden het fijn om een sjabbatsmaal mee te maken.

De volgende morgen stonden we vroeg op om op tijd in Zjtomir te kunnen zijn op 130 kilometer afstand. Om 10.00 begon daar de samenkomst van de Messiaanse gemeente o.l.v. Arkady. Onze vrienden Boris, Lena en Julia Telesman verwachtten ons al. Ook waren er nog drie Nieuw-Lekkerlanders in de dienst, zij waren voor CCR in Zjtomir om kinderen op te halen.

Boris deed de eerste preek. Het was drie dagen voor Pesach. Hij vertelde dat hij, opgegroeid in een Joods, atheïstisch gezin, alleen wist dat er twee verschillende Pascha's waren. De christenen hadden Pascha op een andere datum dan de Joden. Bovendien vierden zij het met 'paasbrood' en de Joden met 'matzes'. Boris legde uit dat toen hij tot geloof in Jesjoea kwam het hem langzamerhand allemaal duidelijk werd; het christelijke Pasen heeft antisemitische wortels. Hij las enkele van de canons van het concilie van Nicea voor waaruit dat bleek.

Zakonnik

Boris vertelde dat sommigen hem nu voor een "zakonnik" (zakon = wet) uit maken. "God zij dank, dat ik een zakonnik ben," gaf Boris als commentaar, "toen ik zonder God leefde was ik een wetteloze, zou ik dan na mijn bekering weer als een wetteloze moeten leven?"

Na Boris sprak nog een broeder over heiliging. Hij waarschuwde voor internetpredikers die bijvoorbeeld de mensen voor houden; "Je moet zeggen; "Deze ziekte neem ik niet aan." De prediker vergelijk dat met de houding van Job uit Job 2:10, die heel anders is: "Zou ik het goede van God ontvangen (in het Russische 'aannemen') en het kwade niet ontvangen?" "Zegen komt vaak tot ons in een weg van moeilijkheden en tegenslagen," zo hield hij de gemeente voor.

Daarna mocht Wim ook nog het woord voeren. Hij richtte zich op het verwijderen van het zuurdeeg, als beeld van hoogmoed en trots. Ook las Ria in het Russisch Jeremia 23:7,8 en Jesaja 52:11,12 voor. Wim legde de link tussen de uittocht uit Egypte (met haast) en de tweede nog grotere uittocht die nog voor de deur staat (zonder haast).

Een groepje tieners zong en speelde nog een paar prachtige liederen. Voorganger Arkady handelde één voor één de gebedsverzoeken af en bad ook voor het werk van CCR en Stichting Roechama.

Na de dienst spraken we nog met voorganger Arkady. We weten ons hecht verbonden in Jesjoea en in het verlangen alleen Gods wil te doen, zoals Hij dat in Zijn Woord heeft geopenbaard, zonder menselijke instellingen en inzichten.

Julia's verjaardag

Bij de familie Telesman thuis genoten we van een heerlijke maaltijd, bestaande uit welgeteld twintig verschillende dingen. We gingen nog nader in op verschillende onderwerpen en vierden ook Julia's verjaardag met een heerlijke taart. Zij was de dag ervoor 16 jaar geworden. Voor haar hadden we ook nog wat leuke cadeaus..

We zongen samen een paar Hebreeuwse liederen en baden voor

elkaar en toen was het helaas tijd om afscheid te nemen. Ons restte alleen nog de lange terugtocht. De grensovergang verliep wederom soepel en de terugreis door Polen en Duitsland evenzo. Maandagmorgen heel vroeg, zo rond half twee, kwamen we met enige vertraging aan en konden we weer in ons eigen vertrouwde bed slapen.

Honderdvoudig

We prijzen de Heere voor Zijn bijzondere bescherming en leiding. We beseffen dat Hem de situatie in Oekraïne niet uit de hand loopt, maar mag het ons duidelijk worden wat Joden zowel als christenen nu moeten doen. Staat de grote Exodus al voor de deur? Moeten we ons voorbereiden om grote aantallen Joden op te vangen? God bestuurt en regeert en Hij vervult het Profetisch Woord. Laten we dicht bij de Goede Herder leven en naar Zijn stem luisteren. Hij ontferme Zich over de Joodse mensen in Oekraïne.

We zouden zo wel weer terug willen, om de Joodse mensen te steunen door met hen mee te leven, hen raad te geven en met hen te bidden. Bidden jullie mee? Onze Vader heeft de tijden en gelegenheden in Zijn hand.

Onze dank gaat allereerst uit naar onze Vader in de hemel maar daarna ook naar jullie allen, die baden en meeleeften, die een gezin steunen, die kaarten stuurden of kleding ed. meegaven. We kunnen niet met woorden weergeven wat deze hulp voor de mensen betekent, juist in deze tijd!

We eindigen met woorden, die we vaak hoorden: "Moge de Heere jullie "Sto krat", honderdvoudig, vergelden." Glorie aan God.

Bram, Hans, Wim en Ria

Nieuwe projecten

Bij onze bezoeken aan Oekraïne worden we vaak geconfronteerd met nieuwe noden. Maar zeker deze reis was dat het geval. Mensen zijn bang voor de toekomst. En daarnaast hebben ze zorgen omdat ze niet meer voldoende geld hebben om eten te kopen; of om medicijnen of vaste lasten te betalen. Wilt u meehelpen om in hun noden te voorzien?

Voedselpakketten

Door de enorme prijsstijgingen kunnen mensen nauwelijks meer voldoende voedsel kopen. De directeur heeft gevraagd of wij bij kunnen springen, zodat zij voedselpakketten uit kunnen delen. Wil u een gift overmaken voor dit doel? Vermeld dan : voedselpakketten

Aflossing schuld

Galina heeft door misleiding van de bank een enorme schuld vanwege een aantal hypotheek. Haar hele pensioen gaat naar de bank, zodat er geen geld meer is voor voedsel. Waterleiding heeft ze niet; water haalt ze uit een put. De elektriciteit was afgesloten vanwege betalingsachterstand. Wilt u helpen haar schuld af te lossen? Vermeld dan : aflossing Galina

Oogoperatie Anatoli

Anatoli moet aan zijn oog geopereerd worden, maar daar is geen geld voor. Er is ongeveer 400 euro nodig. Wilt u meebetalen aan de operatie, vermeld dan: oogoperatie Anatoli

Nieuwe adoptiegezinnen

Op deze reis hebben we weer kennis gemaakt met nieuwe adoptiegezinnen. Voor diverse van hen zoeken we nog een sponsor. Voor 12,50 euro of 25 euro kunt u sponsor worden van een Joods persoon in Oekraïne. Bent u geïnteresseerd? Mail of bel ons en we sturen u informatie toe.